

การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

A study of the psychological attributes of global citizenship of undergraduate students, Kasem Bundit University

Received: Feb 8, 2023

Revised: May 8, 2023

Accepted: May 11, 2023

^{1*}ฉัฐมณฑน์ เฮนกะเศตร ²อารี พันธมณี ³เจษฎา อังกาบสี

^{1*}Chatthamon Henakaset ²Aree Punmanee ³Jesda Aungabsee

^{1*-2}จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

^{1*-2}Psychology for Developing Human Potentials, Kasem Bundit University

*Corresponding Author, E-mail: jojosuta@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ และคณะจิตวิทยา ปีการศึกษา 2565 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต จำนวน 328 คน ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) อยู่ระหว่าง .67 -1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .255 - .808 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .854

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X}$ =3.70) และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านภูมิปัญญา ($\bar{X}$ =3.48) ด้านสัมพันธภาพ ($\bar{X}$ =3.99) ด้านจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ =3.64)

2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ศึกษาในคณะวิชาต่างก็มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะทางจิตวิทยา ความเป็นพลเมืองโลก นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the psychological attributes of global citizenship of first-year undergraduate students of Kasem Bundit University, and 2) to compare the psychological attributes of global citizenship of first-year undergraduate students of Kasem Bundit University classified by personal factors: gender, faculty, and academic performance. Three hundred and twenty-eight students were obtained by stratified sampling from the Faculty of Law, Faculty of Communication Arts, Faculty of Arts, and Faculty of Psychology in Academic Year 2022 at Kasem Bundit University.

The research instrument was a measure of the global citizenship attribute: wisdom, relationships, and public spirit. The IOC has an IOC between .67 and 1.00, a classification power between .255 and .808, and an accuracy of .854. The results of study were as follows:

1) The global citizenship of students in the overall psychological attribute was at a high level ($\bar{X}=3.70$), and in three aspects, it was at a high level: wisdom ($\bar{X}=3.48$), relationship ($\bar{X}=3.99$), and public mental ($\bar{X}=3.64$).

2) Comparing the psychological attributes of global citizenship among students, it was found that male and female students had no difference in the psychological attributes of global citizenship. Students studying in different faculties have different psychological attributes of global citizenship. And there are no differences in global citizenship attributes of students with different academic performance.

Keywords: psychological attributes, global citizenship, undergraduate students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทุกด้านทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี นำไปสู่การปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องปรับตัว มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีการพึ่งพาอาศัย และมีความเห็นอกเห็นใจกัน มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันเพื่อความอยู่รอดทำให้เกิดการแข่งขัน การต่อสู้เอาเปรียบ ไม่เข้าใจสภาพความสัมพันธ์ของพลเมืองในประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้นประเทศต่าง ๆ ในโลกจึงมีทั้งความร่วมมือ ช่วยเหลือและขัดแย้งในเวลาเดียวกัน ทำให้ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยต้องพยายาม ปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ประเทศและประชาชนสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรีในฐานะพลเมืองโลกเพราะคุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะสนับสนุน การขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

พ.ศ. 2558 องค์การสหประชาชาติ จึงได้กำหนดเป้าหมายร่วมกันของความเป็นพลเมืองโลก เพื่อให้ประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืนจากแนวคิดและหลักการที่ว่า มนุษย์ทุกคนในสังคมโลกมีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกันไม่ควรมีการแบ่งแยก เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม แต่ควรตระหนักถึงคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกที่ต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างกัน การพึ่งพาอาศัยกัน การมีจิตสำนึกร่วมกันในความ

ร่วมมือ ความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาในระดับโลก (สุรศักดิ์ แซ่ลิ้ม, 2564) มีความรู้ความเข้าใจในการเชื่อมโยงปรากฏการณ์ระหว่างท้องถิ่น ภูมิภาคกับโลก และมีทักษะการทำงานร่วมกันของพลเมืองโลกที่มีความแตกต่างกันทั้ง เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโลก มีความภูมิใจในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มีความตระหนักรู้เรื่องมนุษยชาติและโลก มีสำนึกรับผิดชอบ สามารถเชื่อมโยงการศึกษา เศรษฐกิจ ธุรกิจ หน้าที่พลเมืองและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น ประเทศ และระดับโลกเข้าด้วยกันได้อย่างสร้างสรรค์ (นภาพร แสงนิล และคณะ, 2561) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ และสถาบัน การมีบทบาทที่เกี่ยวข้องในฐานะสมาชิกของสังคมทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคมที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและอุดมการณ์ประชาธิปไตย (ทองใบ อีรณันท์ทางกูร, 2561) ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติและประสบการณ์จริง การเสริมสร้างตนในฐานะพลเมืองโลกตระหนักในบทบาท สิทธิ และความรับผิดชอบของตนในฐานะพลเมืองของโลก ให้ความเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลาย สนใจต่อประเด็นปัญหาของโลก (global issues) สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ใส่ใจต่อประเด็นเรื่องสันติภาพในโลก ความยุติธรรม การพึ่งพาอาศัยกัน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างความรู้ควบคู่กับการพัฒนาทักษะและทัศนคติต่อโลก คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจ ในการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเสมอภาค ความเป็นธรรมในสังคม 2) การรู้เท่าทัน สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และการเมือง 3) ทักษะ มีความสามารถด้านภาษา มีทักษะด้านข้อมูลข่าวสารการสื่อสาร และเทคโนโลยี เลือกรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ 4) ค่านิยมและทัศนคติ การตระหนัก ถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน เห็นคุณค่าและเคารพในความแตกต่างของบุคคล และ มีจิตสำนึกถึงการเป็นพลเมืองทั้งระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก (อรรถพล ประภาศโนบล, 2564)

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนขนาดกลาง มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งหลักสูตรภาษาไทยและหลักสูตรนานาชาติ มีนักศึกษาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทยและนักศึกษาต่างชาติมาศึกษาในระดับปริญญาตรี และโท เช่น จีน เวียดนาม กัมพูชา ลาว มาเลเซีย เป็นต้น ความเป็นสากลได้รับการยอมรับจากนักศึกษาทั้งด้าน ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นสถาบันการศึกษาที่เสริมสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพให้นักศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ รวมถึงทักษะความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการ การดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายด้านภาษา เชื้อชาติ วัฒนธรรม พร้อมขับเคลื่อนสังคม ประเทศอย่างยั่งยืน และเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ

สายสังคมศาสตร์ เป็นความรู้แขนงหนึ่งที่ทำให้ความสนใจหาหลักการและเหตุผลในเรื่องปรากฏการณ์ในสังคม ที่ศึกษามนุษย์ด้านต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการบริโภค การเมือง ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ รวมถึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับจิตใจและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ วัฒนธรรม อารยะธรรม รวมทั้งปรากฏการณ์ในสังคม เช่นการเดินทางบนประท้วง การรวมกลุ่มเพื่อการประกอบอาชีพ การรักชาติ การนับถือศาสนา เพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนาให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2538)

จากการประมวลและสังเคราะห์วรรณกรรม คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และ ด้านจิตสาธารณะ เป็น

คุณลักษณะทางจิตวิทยาที่เสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก โดยทำให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น เคารพในความต่าง ภาควุฒิจิตวิทยาในการกระทำ มีความคิดที่ดีเป็นการส่งเสริมให้เติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยและพร้อมเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้คุณลักษณะทางจิตวิทยาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และ UNESCO (2013) ซึ่งครอบคลุมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะทางจิตวิทยา เป็นคุณลักษณะหรือจุดแข็งทางจิตวิทยาของมนุษย์ ในด้าน ความรู้ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่เป็นพลังภายในเพื่อผลักดันให้มนุษย์มุ่งไปสู่มุมมองด้านบวกมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถ และศักยภาพของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ (Peterson and Seligman, 2004; Buckingham and Clifton, 2001; จริยา อัครเพชรกุล, 2558)

คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จากการศึกษาวรรณกรรมสามารถจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความสามารถ ที่ได้จากประสบการณ์ที่สั่งสมไว้ เป็นผลของการใช้สติปัญญาปรับตัวกับสภาวะต่าง ๆ แลกเปลี่ยนสังสรรค์ทางวัฒนธรรมกับกลุ่มชนต่าง ๆ ที่ติดต่อสัมพันธ์กัน และนำมาปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้ รวมถึงการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2546) ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา คือ ความสนใจเรียนรู้ พัฒนาตน มุ่งมั่นฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาสากล ใช้เทคโนโลยี และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์กันได้อย่างดี ด้วยความใส่ใจ เอาใจใส่ เห็นอกเห็นใจ ยอมรับนับถือ และมีส่วนร่วมแบ่งปันเรื่องต่าง ๆ มีความยืดหยุ่นไว้ สำหรับความบกพร่อง ผิดพลาด และความแตกต่าง เพื่อให้สามารถยอมรับและปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ โดยปราศจากความกดดัน ถือเป็นความจำเป็นในการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ เอกลักษณ์ของบุคคล ความสำเร็จในอาชีพ บุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะมีชีวิตที่มีคุณค่า มีความหมาย และสามารถพัฒนาตนให้ไปถึงศักยภาพสูงสุดของตนได้ (เอมอร กฤษณะรังสรรค์, ม.ป.ป.) ดังนั้นคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกด้านสัมพันธภาพ หมายถึง มีความคิดแง่บวกกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมให้กำลังใจตนเองและบุคคลรอบข้างเมื่อเกิดภาวะวิกฤต เคารพความคิดต่างระหว่างบุคคล ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ รวมถึงเปิดกว้างยอมรับ เข้าใจ เคารพสิทธิเสรีภาพ แนวคิด วัฒนธรรม ภาษา ที่แตกต่างได้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม

ด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำด้วยจิตวิญญาณที่มีความรัก ความห่วงใย ความเอื้ออาทร ต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม มีการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน รู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ และโลก มีความสำนึกยึดมั่นในระบอบคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, น. 17) ดังนั้น คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกด้านจิตสาธารณะ หมายถึง มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองโลกโดย เสียสละ จิตอาสา ร่วมมือทำประโยชน์ เพื่อให้เกิดสุขกับสังคม ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม กำหนดแนวทาง ยึดมั่นพัฒนาอย่างยั่งยืน มีความหวัง และคิดในแง่บวกถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตและความเป็นอยู่ของทุกคนบนโลกนี้ได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และ ด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งเป็นบุคคลพร้อมที่จะเรียนรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์และสังคม และคนรุ่นใหม่ ที่มีพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสังคม ทั้งทางด้านความสามารถ ความคิด ทักษะคิด เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และสร้างผลกระทบเชิงบวกในฐานะ “พลเมืองโลก” ที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา และผลการเรียนต่างกัน มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,811 คน (สถิติสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 2565)
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 จำนวน 328 คน ได้จากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane และสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยแบ่งประชากรตามคณะวิชา แล้วเลือกสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional) ในแต่ละคณะ
2. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ คณะวิชา และ ผลการเรียน
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ประกอบด้วย ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. คุณลักษณะทางจิตวิทยา หมายถึง ลักษณะที่เป็นจุดแข็งทางจิตวิทยา ด้านความรู้ ความคิด ทักษะคิด พื้นฐานซึ่งคงอยู่ในตัวบุคคล ทำให้เกิดเป็นผลการแสดงออกของพฤติกรรมประจำตัวบุคคล
2. ความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ บทบาทสมาชิกของสังคม ระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคม คำนึงถึง สิทธิมนุษยชนและอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีความคิดที่เปิดกว้าง ยอมรับความคิดเห็นต่างอย่างมี

เหตุผล มีความคิดเชิงบวก พร้อมร่วมมือ เพื่อพัฒนาตน สังคม ประเทศชาติ และโลกในทิศทางที่เหมาะสม อันเป็นผลมาจาก ความรู้ ความเข้าใจ การรู้เท่าทัน ทักษะ ค่านิยมและทัศนคติที่เป็นสากล

3. คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก หมายถึง ลักษณะที่ดีที่เป็นจุดแข็งของนักศึกษาในด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมการเรียนรู้ การปฏิบัติตน เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ยอมรับ เคารพ ในความเท่าเทียมของมนุษย์ทุกชาติ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาเกิดศักยภาพ ริเริ่ม การเรียนรู้ ปรับตัว เคารพความต่างอย่างสร้างสรรค์ ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการพัฒนาตนและสังคม จากความรู้ความเข้าใจ รู้เท่าทัน มีทักษะ และมีค่านิยมและทัศนคติแบบสากล ประกอบด้วย

1) ด้านภูมิปัญญา หมายถึง มีความสนใจเรียนรู้ พัฒนาตน มุ่งมั่นตั้งใจฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาสากลทั้งการพูดและเขียนได้ในระดับดี ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันเพื่อรองรับแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลเชื่อมโยงกับทั่วโลกได้อย่างทันท่วงทีและมีความเข้าใจที่ถูกต้องต่อภาษาต่าง ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากล สามารถวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างมีวิจารณญาณ มั่นใจ สามารถนำเสนอจุดยืน ความคิดเห็น ได้แย้ง ได้อย่างสร้างสรรค์

2) ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง การมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความคิดเชิงบวกกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เคารพความคิดเห็นต่างระหว่างบุคคล ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ และพร้อมปฏิบัติตาม เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน ยอมรับเคารพในสิทธิเสรีภาพ แนวคิด วัฒนธรรม ภาษา ที่แตกต่างได้อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม การบำบัดและให้กำลังใจตนเองและบุคคลรอบข้างได้ในสภาวะการที่ต้องเผชิญเหตุการณ์สูญเสียอย่างรุนแรงและรวดเร็วจากภัยธรรมชาติ หรือภัยจากมนุษย์ด้วยกันจากการจลาจลต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่ความสูญเสียทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

3) ด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกของความเสียสละ จิตอาสา ร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์สุขของสังคม ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและยึดมั่นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน กำหนดแนวทาง และตั้งใจ ร่วมกันดูแล แก้ไขและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พัฒนาร่วมกันให้เกิดความยั่งยืน คิดบวก มีความหวังจะมีธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตและความเป็นอยู่ของทุก ๆ คน

ขอบเขตการวิจัย

1. คณะวิชา ตามหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สายสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ คณะจิตวิทยา

2. ผลการเรียน แบ่งตามคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 แบ่งออกเป็น 3 ช่วงคะแนนระหว่าง 1.00–2.00, 2.01–3.00, และ 3.01–4.00

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ใช้แบบวัดมาตรฐานค่า สำหรับการเก็บรวบรวม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical package for the social science for windows)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำนวน 52 ข้อ ซึ่งมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .255 – .808 และมีค่าความเที่ยง (reliability) ทั้งฉบับที่ 0.854

การหาคุณภาพเครื่องมือ

หาความสอดคล้องระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา Content Validity นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of item-Objective Congruence : IOC) โดยแบบวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ได้ค่า IOC เท่ากับ .67 – 1.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ คณะวิชา และผลการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 (สายสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนทั้งสิ้น 328 คน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำแนกตาม เพศ คณะวิชา และผลการเรียน

ปัจจัยส่วนบุคคล / สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	101	30.80
หญิง	227	69.20
รวม	328	100.00
คณะวิชา		
บริหารธุรกิจ	221	67.40
นิติศาสตร์	16	4.90
นิเทศศาสตร์	37	11.30
ศิลปศาสตร์	25	7.60
จิตวิทยา	29	8.80
รวม	328	100.00
ผลการเรียน		
1.00 - 2.00	3	0.91
2.01 – 3.00	91	27.75
3.01 – 4.00	234	71.34
รวม	328	100.00

เมื่อจำแนกเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 69.20 ส่วนนักศึกษาเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.80

เมื่อจำแนกคณะวิชา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 (สายสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต คณะวิชาที่มีนักศึกษามากที่สุด คือ คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 67.40 รองลงมาเป็น คณะนิเทศศาสตร์ มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 คณะจิตวิทยา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.80 คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 และคณะนิติศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาน้อยที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

เมื่อจำแนก ผลการเรียน พบว่า นักศึกษามีผลการเรียนระดับ 3.01- 4.00 มากที่สุด จำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 71.34 รองลงมาเป็น 2.01 – 3.00 จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.75 และ 1.00 – 2.00 น้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.91

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ

คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านภูมิปัญญา	3.48	.54	มาก
2. ด้านสัมพันธภาพ	3.99	.46	มาก
3. ด้านจิตสาธารณะ	3.64	.69	มาก

พบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.70) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.99) และรองลงมาเป็นด้านจิตสาธารณะ ($\bar{X}$ = 3.64) และด้านภูมิปัญญา อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 3.48) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตาม เพศ จำแนกตามคณะวิชา และจำแนกตามผลการเรียน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกจำแนกตาม เพศ

คุณลักษณะทางจิตวิทยา ความเป็นพลเมืองโลก	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.ด้านภูมิปัญญา	3.42	0.59	3.51	0.52	-1.35	.18
2.ด้านสัมพันธภาพ	3.96	0.54	4.00	0.42	-.58	.56
3.ด้านจิตสาธารณะ	3.52	0.74	3.68	0.66	-1.94	.05
รวม	3.64	0.55	3.67	0.42	-1.538	.13

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามคณะวิชา

ด้าน	คณะวิชา	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ภูมิปัญญา	บริหารธุรกิจ	3.48	.567	1.402	.233
	นิติศาสตร์	3.59	.488		
	นิเทศศาสตร์	3.54	.604		
	ศิลปศาสตร์	3.26	.436		
	จิตวิทยา	3.54	.450		
สัมพันธภาพ	บริหารธุรกิจ	3.99	.469	1.237	.295
	นิติศาสตร์	3.91	.437		
	นิเทศศาสตร์	4.03	.421		
	ศิลปศาสตร์	3.86	.431		
	จิตวิทยา	4.11	.436		
จิตสาธารณะ	บริหารธุรกิจ	3.60	.667	.518	.723
	นิติศาสตร์	3.71	.690		
	นิเทศศาสตร์	3.68	.686		
	ศิลปศาสตร์	3.70	.550		
	จิตวิทยา	3.77	.964		
รวม	บริหารธุรกิจ	3.69	.475	.794	.530
	นิติศาสตร์	3.73	.414		
	นิเทศศาสตร์	3.75	.504		
	ศิลปศาสตร์	3.60	.391		
	จิตวิทยา	3.80	.340		

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F ของคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามผลการเรียน

ด้าน	ผลการเรียน	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ภูมิปัญญา	1.00 – 2.00	3.50	.676	.279	.757
	2.01 – 3.00	3.51	.581		
	3.01 – 4.00	3.47	.530		
สัมพันธภาพ	1.00 – 2.00	3.48	.340	1.341	.263
	2.01 – 3.00	3.95	.523		
	3.01 – 4.00	4.01	.404		
จิตสาธารณะ	1.00 – 2.00	3.52	.219	.231	.794
	2.01 – 3.00	3.68	.709		
	3.01 – 4.00	3.62	.689		
รวม	1.00 – 2.00	3.57	.272	.145	.865
	2.01 – 3.00	3.71	.532		
	3.01 – 4.00	3.70	.442		

จากตาราง 3, 4 และ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามเพศ คณะวิชา และผลการเรียน ไม่พบความแตกต่างของระดับ คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้งภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านด้านสัมพันธภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 ด้านจิตสาธารณะ 3.64 และด้านภูมิปัญญา ที่ 3.48 ทำให้ค่าเฉลี่ยโดยรวมทั้งสามด้านอยู่ที่ 3.70 สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) และ UNESCO (2013) ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ ว่าเป็นคุณลักษณะทางจิตวิทยาที่เสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก โดยทำให้นักศึกษาเกิดการรับรู้ เห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น เคารพในความต่าง ภาควุมใจในการกระทำ มีความคิดที่ดีเป็นการส่งเสริมให้เติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยและพร้อมเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับ จริยา อัครเพชรกุล และคณะ (2558) ระบุว่า คุณลักษณะหรือจุดแข็งทางจิตวิทยาของมนุษย์ ในด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ทั้งภูมิปัญญา สัมพันธภาพ รวมถึงจิตสาธารณะ เป็นพลังภายใน หรือจุดแข็งสามารถผลักดันให้มนุษย์มุ่งไปสู่มุมมองด้านบวกมากขึ้น และเสริมสร้างความสามารถ ศักยภาพของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จได้ โดยผลการพิจารณาคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษารายด้านพบว่าด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านจิตสาธารณะ และด้านภูมิปัญญา ตามลำดับ ดังนี้

ด้านสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นด้านที่มีลักษณะพฤติกรรมของความเป็นพลเมืองโลกมากที่สุด จากข้อคำถามพบว่าข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากคือความเคารพในความคิดเห็นของเพื่อนในการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่ม และรองลงมาคือการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเป็นธรรม โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ทองใบ อีรานันท์ทางกูร (2561) ที่ให้ความสำคัญคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลกควรมี คือ ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่เป็นผู้มีใจประชาธิปไตย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560) อธิบายถึงการทำงานเป็นทีมโดยการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพว่าทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิก ทำให้ทีมงานมีลักษณะเป็นทีมงานที่มีความเข้มแข็งและประสิทธิภาพ มีทิศทางที่ชัดเจน ตลอดจนมีโครงสร้างที่เอื้อต่อความสำเร็จเป็นหลักการพื้นฐานของทักษะความสามารถสำคัญของความเป็นพลเมืองโลก และ วิภาดา พินลา (2558) ได้กล่าวว่านักศึกษาต้องมีความประพฤติที่ดีและมีจิตใจที่ดีมีเหตุผลมีความรับผิดชอบ รวมทั้งมีความสำนึกในความสำคัญของการอยู่ร่วมกันและปฏิบัติต่อกันเพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม ภาณ ใจสมัคร (ม.ป.ป.) ได้เน้นว่าความเป็นพลเมืองในสังคมร่วมสมัย จำเป็นต้องสร้างกลไกการศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง ที่ทำให้เกิดพลเมืองที่มีความรับผิดชอบด้วยจิตสำนึกในตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและต่อชุมชนของตนเอง โดยคำนึงถึงเหตุและผลที่กำหนดไว้ในหลักนิติรัฐ ที่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพความเป็นมนุษย์ รวมถึงสิทธิมนุษยชนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน สุทธิวรรณ เปี่ยมพิมาย และ สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2561) ให้ความเห็นถึงความเสมอภาค โดยใช้สิทธิเสรีภาพของ

ตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ถือว่าเป็นลักษณะของพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 พึงจำเป็นอย่างยิ่ง

ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนรองลงมา เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีระดับมากที่สุด คือ การให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดของพื้นที่สาธารณะ รองลงมาคือ การใส่ใจดูแล ตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม และสามารถทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตนเอง และชุมชน เนื่องจากนักศึกษาคำนึงถึงผลกระทบในภาพกว้างของสิ่งแวดล้อมโลก ที่ทุก ๆ คนจำเป็นต้องใช้ร่วมกัน และมีจิตสาธารณะที่พร้อมจะเสียสละ ร่วมมือ ร่วมแรงทั้งกายและใจในการดูแล รักษา และพัฒนาให้ดีขึ้น ในภาพรวม สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2560-2579 ที่ให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัลในยุคอุตสาหกรรม 4.0 ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว ประเด็นสำคัญด้านการศึกษาพลเมืองโลกของกระทรวงศึกษาธิการ มี 4 ประเด็นหลัก ๆ คือ การศึกษาเพื่อสันติภาพ การเข้าใจซึ่งความแตกต่างระหว่างบุคคล และสองประเด็นสำคัญด้านจิตสาธารณะคือ การตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบโดยรวมของโลกด้านสิ่งแวดล้อม และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในชุมชนทุกระดับเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและยั่งยืน ตรงกับ จิตินันท์ ดีหลาย (2561) กล่าวถึง จิตสาธารณะ คือ คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับการมองเห็นคุณค่า หรือการให้คุณค่าแก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะ ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งครอบครอง เป็นสิ่งที่คนในสังคมนั้น ๆ เป็นเจ้าของร่วมกัน ดูได้จาก ความรู้สึกนึกคิด การกระทำที่แสดงออก ได้แก่ หลีกเลี่ยงการทำให้เสียหายชำรุดต่อส่วนรวม เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม และถือเป็นหน้าที่ในการดูแลตามวิสัยทัศน์ที่สามารถพึงทำได้ เพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ด้านภูมิปัญญา พบว่า คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกของนักศึกษา มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มากที่สุด รองลงมาคือตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยไม่ก้าวร้าวหน้าที่ของผู้อื่น และยอมรับเมื่อเกิดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการตัดสินใจของตนได้ ตามลำดับ ในคุณลักษณะพลเมืองที่ดีของประเทศชาติและสังคมโลก ควรมีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เนื่องจากทุกคนมีอิสรภาพ เสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ซึ่งการรู้จักใช้เหตุผลในการดำเนินงานจะทำให้ช่วยประสานความสัมพันธ์ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีงามต่อกัน ตรงกับ สุทธิวรรณ เปี่ยมพิมาย และ สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2561) ให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 ควรให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวม รักษาไว้ซึ่งสังคมประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีเหตุผล และสิ่งสำคัญทัศนคติของพลเมืองโลกควรครอบคลุมด้านการพัฒนาความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเปิดกว้างที่จะพัฒนาตนเองด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ดังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้มุ่งเน้นแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองโลก

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับ “มาก” สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่มุ่งมั่นจะปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ด้วยการประสาทศิลปวิทยาการ การวิจัย ค้นคว้า การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเพียบพร้อมด้วยปัญญา 3 ประการ คือ 1) คุณค่า ประกอบด้วยศิลปวิทยา สามารถคิด วิเคราะห์และตัดสินใจ

2) คุณธรรม ประกอบด้วยจริยธรรม มโนธรรม เคารพต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ 3) คุณประโยชน์ ประกอบด้วยความเสียสละ พร้อมอุทิศตนเพื่อสร้างและพัฒนาสังคม

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ ต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีผลมาจากสังคมปัจจุบัน ให้ความสำคัญการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมมากขึ้นภายใต้แนวคิดทุกคนมีศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์เท่ากัน เพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ดี ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ตลอดจนส่งเสริมให้มีความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพตนเองในอนาคตขึ้น ทำให้การปลูกฝัง เลี้ยงดู และเสริมสร้างทัศนคติ แนวคิดต่าง ๆ ให้เพศชาย และเพศหญิง มีความเท่าเทียมกัน ทำให้นักศึกษาที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน มีความสนิทสนม กล้าพูด แลกเปลี่ยน แนวคิดด้านต่าง ๆ ใกล้ชิดและเป็นกันเองโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศมากขึ้น ทำให้การพัฒนาทางด้านความสามารถในทุก ๆ ด้าน หญิง และ ชาย สามารถแสดงออก และมีบทบาทได้เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ อารมณ์ พฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะความคิด มีความเสมอภาคไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์จันทร์ ภูพานิชย์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาความพฤติกรรมความผูกพันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่านักศึกษาเพศชายและหญิงมีความผูกพันต่อพฤติกรรมการเรียน ไม่แตกต่างกันนั้น อาจพิจารณาได้จากการจัดประสบการณ์ในการเรียน การสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การดูแลจากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และเพื่อนไม่ แตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เพศ ชาย และ หญิง ใกล้เคียงกัน

3. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตามคณะวิชา พบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในคณะวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยอาจเป็นผลมาจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมาพร้อม ๆ กัน ในช่วงปลายปี 2564 และการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งโดยส่วนใหญ่ นักศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงเรียนรายวิชาพื้นฐานเหมือนหรือใกล้เคียงกันในทุก ๆ คณะวิชา จึงยังไม่แสดงตัวตนตามอัตลักษณ์ของแต่ละคณะวิชาอย่างชัดเจน ยังไม่เกิดเป็นมุมมอง ทัศนคติที่แยกต่างกันได้ชัดเจน เพราะกลุ่มตัวอย่างยังคงมีตัวตนตามแบบที่ได้เพาะบ่มมาจากการเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหลักสูตรการเรียนการสอนตามรูปแบบของกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีแนวคิดและมุมมองที่ได้รับการปลูกฝังมาในแนวทางเดียวกัน ยังไม่เห็นความเด่นชัดในนิสัยทัศนคติ และความแตกต่างที่เป็นจุดเด่นในแต่ละคณะวิชาได้ชัดเจนมากนัก สอดคล้องกับธีรช ไชยยศ (2561) ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนี ได้กล่าวในงานแนะแนวอาชีพเมื่อวันที่ 26 มกราคม พ.ศ. 2561 ถึงความเห็นสำหรับปัญหาหลัก ๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนยังไม่ชัดเจนเวลาตัดสินใจจริง ๆ จะยังสับสน ไม่รู้ความถนัดของตัวเองตอบไม่ได้ว่าต้องการเรียนต่ออะไร เลือกรเรียนคณะนี้เพื่ออะไร เพื่อให้เด็กมัธยมศึกษาที่กำลังจะเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี เดินในเส้นทางที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ อาจารย์สมคิด โชพีสัย และ อาจารย์ปราชญา อ่อนนาค อาจารย์ผู้ดูแลหลักสูตรการวัดผลการเรียนการสอนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งได้ให้ความเห็นถึงพฤติกรรมและแนวคิดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไว้ว่า ใน

ภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาส่วนมากจะได้รับการเรียนตามหลักสูตรภาคบังคับซึ่งทุก ๆ คณะวิชาจำเป็นต้องเรียนเหมือนกัน เมื่อเริ่มชั้นปีที่ 2 แต่ละคณะจึงจะมีวิชาเฉพาะหลักสูตรของตนเอง ซึ่งมีวัตถุประสงค์และเน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะ และคณะยังได้ฝึกให้นักศึกษามีอัตลักษณ์ของคณะ ซึ่งจะส่งผลให้มีความรู้ ความคิด และค่านิยมเฉพาะของคณะที่ชัดเจน แตกต่างกันไป จากการหล่อหลอมให้เกิดเป็นจุดเด่นของแต่ละคณะวิชา จนทำให้นักศึกษาค่อย ๆ มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันชัดเจนมากขึ้นตามวัตถุประสงค์และการจัดการเรียนการสอนตามผลลัพธ์ของคณะวิชา

4. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ด้านภูมิปัญญา ด้านสัมพันธภาพ และด้านจิตสาธารณะ จำแนกตาม ผลการเรียน พบว่านักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มี ผลการเรียนแตกต่างกัน มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นได้จากสภาพสังคมในปัจจุบันมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ส่งผลให้นักศึกษาได้สัมผัสถึงผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยตนเอง จึงสามารถวิเคราะห์ เชื่อมโยงและเกิดมุมมอง จากสิ่งที่เผชิญอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งสภาพ ความเป็นอยู่อาศัย การเมือง สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ก่อเกิดขึ้นเป็นทัศนคติ ที่เหมือนกันได้ โดยไม่ขึ้นกับการวัดกันได้ด้วย ผลการเรียน ที่เป็นการระดับคะแนนเฉลี่ย สอดคล้องกับ มนัส นิลสวัสดิ์ (2544) ที่ทำการวิจัยศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ผลการเรียนที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมถึงด้านการประกอบอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาคคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 นักศึกษามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมือง ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่ ($\bar{X} = 3.70$) โดยพบว่ามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองด้านสัมพันธภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านจิตสาธารณะ และด้านภูมิปัญญา ข้อสังเกตจากค่าเฉลี่ย นักศึกษามีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้ง 3 ด้านในระดับในช่วงระดับคะแนน 3.00-3.99 แม้จะอยู่ในระดับมาก ซึ่งเห็นได้ถึงพื้นฐานคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกเป็นในทิศทางที่ดี

1.1 ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะทางจิตวิทยาทั้ง 3 ด้านเพิ่มขึ้นไปได้อีกจนถึงระดับคะแนน 5 ตามเกณฑ์การแปลผลของคะแนนเฉลี่ย โดยให้ความสำคัญจากการนำผลวิเคราะห์การผลแต่ละด้านมาจัดกิจกรรมพัฒนา ดังนี้

1.2 ด้านสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นด้านที่นักศึกษามีคะแนนมากที่สุด จากข้อคำถามทำให้เห็นได้ว่านักศึกษามีความเข้าใจ มีมุมมอง ในการเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน เคารพความคิดเห็น และสิทธิส่วนบุคคล และส่วนรวม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ด้วยความเป็นเป็นธรรม ได้เป็นอย่างดี โดยข้อคำถามในด้านสัมพันธภาพที่มีคะแนนน้อย ในส่วนของข้อ 38. “ในการแก้ปัญหาโจทย์เดียวกัน ฉันขอรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากบุคคลอื่น” ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักศึกษามีความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง และมีความคิดที่แข็งแรง มั่นคง ซึ่งเป็นเรื่องดี แต่การอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการรวมกันของบุคคลหลากหลายในทุกมิติ จำเป็นอย่างมากที่จะต้องเข้าใจ เปิดกว้าง และยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างได้อย่างมีเหตุและผล บนหลักของความเป็นประชาธิปไตย โดยยอมรับตามเสียงส่วนใหญ่ เพื่อสังคมจะได้เดินหน้าต่อไปได้อย่างสงบสุข จึงมี

ข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นและร่วมสร้างความเข้าใจ ปลุกฝัง จิตสำนึก แห่งความเป็นชาติไทยให้กับนักศึกษาเพื่อพร้อมจะเติบโตเป็นพลเมืองโลกที่สมบูรณ์ ในอนาคตเมื่อจบจากมหาวิทยาลัยต่อไป

ด้านจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นด้านที่มีคะแนนในระดับมาก รองลงมา จากผลการวิเคราะห์เห็นได้ว่า นักศึกษามีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมในระดับที่น่าพึงพอใจ มีความเข้าใจในสภาพปัญหาปัจจุบันด้านสิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อสังคม จากชุมชน ประเทศ จนถึงระดับโลก แต่เมื่อพิจารณาข้อพบว่าข้อที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ข้อคำถามที่ 48 ฉะนั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตรและการจัดการการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักศึกษาอาจยังไม่เคยฝึกในการจัดการวางแผนเกี่ยวกับการดูแลและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม โดยส่วนมากจะเป็นผู้ปฏิบัติแผนการมากกว่าเป็นผู้วางแผน จึงมีข้อเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องจัดประสบการณ์ด้านการมองปัญหา และการวางแผนการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้นักศึกษาเกิดความคุ้นเคย เพื่อส่งผลให้สามารถนำไปปฏิบัติอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านภูมิปัญญา เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในระดับมากที่สุด และข้อคำถามที่นักศึกษามีคะแนนในลำดับน้อยที่สุดคือ การใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านภูมิปัญญาของนักศึกษาให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสาร พร้อมทั้งให้ความสำคัญพัฒนาฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการนำไปใช้สื่อสารกับนานาประเทศได้อย่างดี โดยมีความสอดคล้องกับข้อคำถามของนักศึกษาที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในระดับมากที่สุด

1.3 จากผลวิเคราะห์คุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามคณะวิชา มีข้อสังเกตที่น่าสนใจ ถึงระดับคะแนนเฉลี่ยของคณะจิตวิทยา จะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และ คณะศิลปศาสตร์ จะมีระดับคะแนนน้อยที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะ เก็บข้อมูลเชิงลึกมาประกอบเพื่อวิเคราะห์และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริม และ สร้างคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลกสำหรับคณะศิลปศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการวัดคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองกับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 สายสังคมศาสตร์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ ดูความแตกต่างหลังจากได้เรียนตามหลักสูตรของแต่ละคณะวิชาไปแล้วตั้งแต่ปี 1 จนถึงปี 4

2. ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อได้ข้อมูลเชิงลึก ชัดเจน มาเพื่อสร้างกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะทางจิตวิทยาความเป็นพลเมืองโลก สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จริยา อัครเพชรกุล, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2558). การเสริมสร้างพลังทางบวกของนักเรียนวัยรุ่น โดยการใช้การปรึกษากลุ่มแบบบูรณาการ. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 16(3), 78–86. <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/JRTAN/article/view/47669/39541>
- จิตตินันท์ ดีหลาย. (2561). *การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนไสวัญนันทวิทย จังหวัดตราด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก]. https://mis.krirk.ac.th/librarytext/ED/2561/F_Jittinun_Deelal.pdf

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552. *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. วีพรีน (1991) จำกัด.

ฐิตาภรณ์ จันทรมณี และนันทิตา คำไข่. (2019). *Digital Citizens*.

<https://sites.google.com/site/digitalcitizens03718/about/management>

ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร. (2561). *ความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมืองโลกต่อการเปลี่ยนแปลง*.

<http://supsupra.blogspot.com/2018/06/global-citizenship.html>

ธีรัช ไชยยศ. (2561). ชีวิต ม.ปลาย มีคำตอบหรือยังว่าอยากเรียนต่ออะไร.

<https://www.admissionpremium.com/content/3296>

นภาพร แสงนิล, มนัส สุวรรณ, สมาน พูแสง, และเรื่องวิทย์ นนทภา. (2561). กลยุทธ์การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน. *วารสารดุสิตศึกษาศาสตร์*, 9(2), 337-349.

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phdssj/article/view/119144/147652>

พงษ์จันทร์ ภูพานิชย์, วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพ็ชร, ชูชัย สมितिไกร, และพิมพ์ชนก เครือสุคนธ์. (2560). *ปัจจัยพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

https://planning.oou.cmu.ac.th/wp-content/uploads/2018/02/2018-02-09_05-03-12_-student-engagement-60.pdf

ภณ ใจสมัคร. (ม.ป.ป.). เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท. 121 การดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่และประชาคมอาเซียน. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

https://ge.kbu.ac.th/media_learning/doc/main_media_learning/GE121/07.pdf

มนัส นิลสวัสดิ์. (2544). *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนิติตของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Hi_Ed/Manat_N.pdf

วิภาดา พินลา. (2558). *สังคมศึกษากับการสร้างความเปนพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย*. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 15(2), 17-29.

<http://edu.tsu.ac.th/edujournal/articlefiles/wipada17-29.pdf>

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2538). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หลักการหาความรู้ วัด ดำเนินงานวิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ห้างหุ้นส่วนจำกัดขอนแก่นการพิมพ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2553*. พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDG 4.7): กรณีศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ประสบการณ์นานาชาติ Global Citizenship Education Development: GCED

<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1636-file.pdf>

- สุทธิวรรณ เปรี๊ยมพิมาย และสุวรรณา นาควิบูลย์วงศ์. (2018). จิตสาธารณะผู้เรียนอาชีวศึกษา: แนวทางการพัฒนาในบริบทความเป็นพลเมืองโลก. <https://dte.ac.th/wp-content/uploads>
- สุรศักดิ์ แซ่ลิ้ม. (2564). สร้างพลเมืองโลกรุ่นใหม่ใส่ใจสังคมด้วยการจัดการเรียนรู้ SDGs. <https://www.educathai.com/knowledge/articles/544>
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (2560). บทวิจารณ์หนังสือการบริหารทีมงาน (On Teams). วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 4(1), 161-169. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdimu/article/view/209733/145194>
- อรรถพล ประภาศโนบล. (2564). Global Citizenship Education “เราจะสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองโลกได้อย่างไร” <https://thepotential.org/knowledge/global-citizenship-education/>
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2546). ภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดการความรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 1). อมรินทร์.
- เอมอร กฤษณะรังสรรค์. (ม.ป.ป.). ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น. <https://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship/Skill.htm>
- Buckingham, M., & Clifton, D. O. (2001). *Now, discover your strengths*. Free Press.
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Oxford University Press. <https://psycnet.apa.org/record/2004-13277-000>
- UNESCO. (2013). *Global citizenship education: An emerging perspective*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002241/224115E.pdf>
- .....